

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum Quaestionum moralium, in universam Aristotelis philosophi summi Ethicen

Case, John

Francofurtum, 1597

VD16 C 1242

Cap. IIII. - Vtrùm sit aliquis absolutè continens? [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-109038](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109038)

*Verum sit aliquis absolute continens?
An patiens, continens, mollis, & incontinens
circa eadem obiecta versentur.*

NIMIVM suos liberos dilexit Niobe, vt hic ait philosophus, quæ illis à deo occisis fureret. Stultè suum patrem dilexit Satyrus, qui nimio amore patris insaniret. Excessus incontinentes, modus studiosos facit. Voluntates sequuntur continens & patiens, mollis & effeminatus, vt docet in hoc capite Arist. sed illi frans rationis retracti ictum scorpionis fugiunt, hi laxis voluptatis habenis vsi mortifera concupiscentiæ suæ tela vulnèraq; sentiunt, adeoq; sub dulci esca & virus & hamum in suam perniciem auidè deglutientes deuorant. Hinc prima conclusio huius tractatus nascitur, quòd molles & incontinentes voluptati & dolori cedant, quòd patiens & cōtinens illis resistent. Hanc conclusionem sequitur in textu eorum, quæ voluptatem pariunt, certa distinctio, nempe quòd quædã sint necessaria, putà ad vitam, vt cibus ad spe-

ad speciē, vt venus: quādam nō necessa-
ria, vt honores, opes, vires, victoria. Secun-
dū illa simpliciter & absolutē molles &
incōtinētes dicimur: at in his versari nō
absolutē sed metaphoricē & cū additio-
ne, id est, comparatē molles & incōtinē-
tes nominamur. Postremò altera parti-
tio corū, quę delectant, ponitur, nempe
quòd alia sint natura sua expetenda, vt lu-
crū, diuitiā, alia natura fugienda, vt esus
carnis humani, cędes, multaq; nō nomi-
nāda scelera, quibus barbari & immanes
solum capiūtur: alia deniq; intermedia,
quorum vsus laudabilis vbiq; semperq;
habetur.

Distinctio.

Continens dicitur, vel	}	Simplex, qui simpliciter circavoluptates corporis & animi versatur, & sic absolu- tē cōtinēs aliquis in textu nominatur.	
		Cōpositus, qui præter simplices volupta- tes, alias in externis rebus puta honore & diuitiis positas moderatur; & sic cō- tinēs ex adiuncto & cōparatē dicitur.	
Materia continen- tiæ, patientiæ, molliciei, & in- continentiæ est	}	Per se, ea- demq; ne- cessaria aut ad	
		<table border="0"> <tr> <td rowspan="2">}</td> <td>Vitam tuendā, vt illa quę ex cibo.</td> </tr> <tr> <td>Speciē conseruan- dam, vt illa quę ex appetitu cō- iūctionis oritur.</td> </tr> </table>	}
}	Vitam tuendā, vt illa quę ex cibo.		
	Speciē conseruan- dam, vt illa quę ex appetitu cō- iūctionis oritur.		
		I. i 5 volu=	

voluptas, quæ
est, vel

Per accidens,
eademque
vel

Non necessaria, ut il-
la quæ ex lucro.
Iniurata, ut illa, quæ
ex cæde alterius
capitur.

**Opp. contra primam quæ-
stionem.**

*Absolutè is continens est, qui se in omni bono rationis
contra impetum affectus continet, sed hoc locum habet
in alijs passionibus animi & corporis, quàm in his qua
temperantia subiiciuntur: ergo absolutè continens non
solum circa materiam temperantia versatur. Maior est
definitione continentis. Minor est Ciceronis secundo
Rethorica: vbi docet quod continentia sit affectio, per
quam cupiditas consilio regitur, sed cupiditas est ma-
ximè circa iram ad vindictam, circa ambitionem ad
honorem.*

Resp.

*Non negat philosophus versari contineriam circa ir-
rã aliasq; affectiones animi, sed hoc vult, quod proprie
& per se intra limites rationis versetur, cum essentis
libido arcem mentis obsideat.*

Opp,

*Temperantia & continentia idem obiectam habent
ergo non differunt.*

Resp.

*Differunt modo non re ipsa, sic Boreus. Idè obiectum
habent non tamen eodem modo, sic Thomas.*

Opp.

Opp. contra secundam quaest.

Continentia & patientia sunt distincti affectus, ergo eandem materiam non haberent.

Resp.

Eandem habent communem, non propriam: vel dicens eandem habere, non tamen eodem modo acceptam. Est enim voluptas temperantiae obiectum in relatione ad sensum, est continentiae obiectum in relatione ad voluntatem.

Continentia & patientia quomodo eandem habeant materiam.

CAP. V.

An incontinentia versetur in rebus, quae sunt natura molestae?

TIGRES, vultures, leones magis à feritate se aliquando continēt, quàm quidam tyranni, barbari, & truculenti homines. Narrat hoc loco philosophus de quadam Circe, quae excisos foetus ab utero solebat rabidi canis instar deuorare. Narrat de populo circa Pontum, qui parentum sanguine epulantur. Narrat de Phalaride, qui Perillum, vt boantis vocem audiret in aeneo & ardenti tauro flammis consumpsit. Narrat deniq; de horrendo contra naturam masculi cum masculo.